

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Пецедом у јутру. Цена му је годишња 5 форинти у банкнотима заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнице у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Хрцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ган турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 27.

Предлашту на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатњ у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предбројници из Босне, Хрцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

К питању о гвозденим путу.

Пре неколико дана донесе „Пестер Лојд“ два чланка, у којима писац своје мисли излаже, које се политике има Угарска прихватити у грађењу гвоздених путова. Повода томе дало му је то, што се у последње време толике спекулације и себичности са жељезничким пројектом тераше. Многе вароши и околне, што са свим на страни и изван великог трговачког обрта леже, праве се важнима и као неким савезним тачкама, па ишту гвоздени пут. Писац схваћа ствар врло високо. Он хоће, да се најпре они путеви у Угарској подигну, који су за то створени, да светској трговини служе. Пешта би, по њему, била савезна тачка између запада и истока. Тамо би се морале главне линије сутицати, а у Бечу, кога он Картагом угарског Рима, т. ј. Пеште назива. Препоручује за то, да Угарска гради само оне путове, који ће Пешту начинити главним средиштем.

Али има још и један други Картаго за угарски Рим, који је много опаснији од Беча, јер и Бечу и Пешти грози. То је *Београд*. С тога писац препоручује свима својима, да спрече развијак Београда, и да се стане на пут, да се гвоздени пут никад и нипошто не продужује преко Земуна и Београда. То иште, вели, интерес Угарске, што му је прече од туђег интереса, и с тога мисли, да му неће нико замерити, што тако суди. Ево ћемо пустити самога писца да говори:

„Но има још један Картаго, који може бити опасан и за цислајтански и за транслајтански Рим. Тамо, где се у велики Дунав већ све веће земаљске и иноземаљске пловитбене реке уливају, и где је природно средиште правцима њиховим, тамо лежи једна варош, негдања позор-

ница јуначких бојева великога Хуњадије, која је вечити споменик његових победа, и око које се европска дипломатија до пре неколико месеци гложила. Аустријска политика већ од толико векова без икаквога вишег схваћања и погледа, нашла је негда за добро, ако се добро сећамо, ту варош ослабљеном непријатељу за један милион продати. Та варош, која се младићском снагом развија и подиже, може постати средиштем радње и промета између северозападне и јужно источне Европе, ако се само они, који управљају судбином њезином, за времена пробуде и посла прихвате.

А то ће бити *њима* много лакше, него *нама*, јер и ако *природни* положај наше тачке све друге привилегијом надмаша, опет та је једина тачка и саму *нашу* надмаша. И с тога морамо према томе равнотежу вештачки створити и одржати. Да не би били с те стране надвладани, морамо две исходне тачке непрестрано пред очима имати. Једна нам налаже, да нешто *пре свега* урадимо, а друга да нешто *никад* не урадимо.

Што се тиче онога, што *пре свега* морамо урадити, то је да продужимо линију *Пешта — Велики Варвадин — Клаузенбург до Галца*, напуштајући све друге линије, које су само за поједина места вредна и корисна. Даље ваља повући линију из *Пеште у Солун* (или из Пеште у Цариград) преко Кикинде, Панчева и Смедерева, дуж моравске долине па до Солунскога морског залива. Та линија обилазећи Балкан може и у Цариград ићи. Но угарски *северни гвоздени пут мора од Солго-Тарјана са линијом Кашау-Одерберг код Сучебиши својен*. То су наше велике задаће на пољу подизања гвоздених путова, а не ове ситнице и маленкости што немају значаја, као што је Мармарош, Сатмар, Гемер, Ајзенбург, Папа, Серенч и стотинама дру-

гих не тежња за гвозденим путовима и каналима, које пољска привреда недопушта, не безосновна жеља, да нам свакоме гвоздени пут иде преко пустаре или чело баште, и не „високопарне“ беседе, декламације и депутације под именом „све за народ“, да се подигне гвоздени пут пред мојим или твојим магазином, и т. д. И шта више чују се гласови, да се, ако бога знате, не граде у овом или оном правцу *никакви* гвоздени путеви!

Што се тиче друге тачке т. ј. онога, што несмемо *никада* урадити то је, да Пешту-Будим несмемо *никако* испустити наших међинарних линија, а особито *да између Осека и Земуна никада гвоздени пут неградимо*. Ово је врло значајно, више него што се на први поглед чини. Напустити линију од Земуна до Осека то значи, штоно кажу, једним ударцем три муве убити. Тако се неће моћи Пешта *никако* испустити из линије, која ће Беч са истоком везати; и тако ће постати Пешта њезиним средиштем, све ако се и подигне побочни пут из Смедерева у Београд, ту жељу и тежњу нашу неможе нам нико за зло примити. То је наше животно питање, а у таком случају увек је на првом месту „ја“. Прво нас се тиче наши сопствени интереси и нисмо дужни на својој земљи туђем интересу места уступати, или ма којим другим начином служити, а најмање још о нашем трошку. . . .“

Овако говори писац о задатку Угарске у том обзиру. Скорим ће се решити питање о српској линији. Већ је српска влада дала трасирати од Београда на осам сахата даљине ту линију, и сви се надамо, да ће се скорим и почети градити. Онда ће се видети, хоће ли бити свезе преко Земуна и Осека или не. Засад само толико, да се природни правци ни са жељеницом немогу мимоћи.

